

Petar Krivchev

(Bulgaria, Plovdiv, Paisii Hilendarski University of Plovdiv)

Aneta Tihova. Vocabulary for Naming Means of Torture in the Slavic Translation of the Prologue. ISBN 978-619-201-449-0 (Print); 978-619-201-410-0 (Online)

Aneta Tihova's monograph *Vocabulary for Naming Means of Torture in the Slavic Translation of the Prologue* deals with a problem that has not been the subject of an independent linguistic study so far. The topic of the research is related to the vocabulary for naming means of torture that is widely used in the calendar hagiographic collection known as *Prologue*, which exists in two separate written records – *Ordinary Prologue* and *Verse Prologue*. The study is based on the oldest accurately dated transcripts: *Stanislavov's Prologue* from 1330 (man. SANU №53) for the Ordinary version, and the Tarnovo edition of the *Verse Prologue* – man. BAS №73 from 1368/70 for the winter half of the year and man. Zogr. 80 of 1345/60 – for the summer half-year.

The book consists of an introduction, four chapters (1. Punishments and means of torture in antiquity and in the years of early Christianity; 2. A theoretical basis of the study; 3. Names of means of torture in the *Ordinary Prologue* and the *Verse Prologue*; 4. Syntagmatic relations), conclusion, bibliography and an appendix.

Chapter one provides an overview of the cruel punishments and means of torture that were used in antiquity and during the years of early Christianity (1st – 3rd centuries AD). The author goes on to discuss the main theoretical statements related to the problems of lexical meaning on the basis of the achievements of semasiology in the study of linguistic meaning from the perspective of semantics and the theory of semantic fields.

Chapter three is the main part of the research. The author studies the names of the means of torture in a comparative perspective; the classification of the studied vocabulary is made on the basis of the semantic criterion and according to the origin of the linguistic items; the practical results of the research are also presented. This chapter contains eight tables in which the excerpted lexical items are arranged in descending order of frequency in the *Ordinary* and the *Verse Prologues*.

The last chapter of the book clarifies the syntagmatic relations of the studied nouns with adjectives, participles and verbs, specifying the meaning of lexemes for naming means of torture; the role of context in determining the semantics of nouns denoting torture means is considered; an attempt is made to present the linguistic picture of the world as reconstructed on the basis of the lexemes that belong to the semantic field *means of torture*. The two tables included in this chapter visualise the types of two-component phrases in the two *Prologues* and the relationship between two- and three-component phrases. The Appendix contains iconographic examples of torture scenes that illustrate some of the tortures mentioned in the hagiographies of the *Ordinary* and the *Verse Prologues*.

The author establishes that the total number of lexemes for naming means of torture in the *Ordinary* and the *Verse Prologue* is 139 (with 2,291 usages) distributed as follows: 96 lexemes with 806 uses in the *Ordinary Prologue*, and 113 lexemes with 1,485 uses in the *Verse Prologue*. The total semantic area in the two *Prologues* is 70 lexemes; the core of the studied semantic field is formed by 32 lexemes, which represent 40% of the total number of

uses, and the periphery of the semantic field is represented by 107 language units with 60% of the total number of uses.

The summarised results of the observations made by the author are a confirmation of the lexical richness of the Old Bulgarian literary language and represent a valuable contribution to the Bulgarian historical lexicology.

Петър Кривчев

(България, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“)

**Анета Тихова. Лексика за назоваване на средства за мъчение
в славянския превод на Пролога,
ISBN 978-619-201-449-0 (Print); 978-619-201-410-0 (Online)**

Монографията „Лексика за назоваване на средства за мъчение в славянския превод на Пролога“ на Анета Тихова е посветена на проблем, който досега не е бил предмет на самостоятелно езиковедско проучване. Темата на изследването е свързана с широко използваната в календарния агиографски сборник *Пролог*, който съществува в два отделни паметника – *Нестишен* (Обикновен) и *СТИШЕН*, лексика за назоваване на средства за мъчение. Проучването се основава на най-старите точно датирани преписи: Станиславов пролог от 1330 г. (ркп. САНУ №53) за Обикновения, и търновската редакция на Стишния пролог – ркп. БАН №73 от 1368/70 г., за зимното полугодие, и ркп. Зогр. 80 от 1345/60 г. – за лятното полугодие.

Книгата се състои от увод, четири глави (1. Наказания и средства за мъчение в древността и през годините на ранното християнство; 2. Теоретична основа на проучването; 3. Названия на средства за мъчение в Обикновения и в Стишния пролог; 4. Синтагматични отношения), заключение, библиография и приложение.

В Първа глава е направен преглед на жестоките наказания и средствата за мъчение, които са използвани в древността и през годините на ранното християнство (I – III в. от н.е.). По-нататък авторката разглежда основните теоретични постановки, свързани с проблемите на лексикалното значение, опирайки се на постиженията на семасиологията в изучаването на езиковото значение от гледна точка на семантиката и на теорията за семантичните полета.

Основна в съдържанието на изследването е Трета глава, в която в съпоставителен план са представени названията на средства за мъчение, направена е класификация на изследваната лексика въз основа на семантичния критерий и според произхода, представени са и практическите резултати от направеното проучване. В тази глава са поместени осем таблици, в които ексцерпираните лексикални единици са подредени в низходящ ред според фреквентността в Обикновения и в Стишния пролог.

В последната глава на книгата се изясняват синтагматичните отношения на изследваните съществителни с прилагателните имена, причастия и глаголи, уточняващи значението на лексеми за назоваване на средства за мъчение; разглежда се ролята на контекста за определяне на семантиката на съществителните, означаващи названия на средства за мъчение; направен е опит за представяне на езиковата картина на света, реконструирана чрез лексемите, които принадлежат към семантичното поле *средства за мъчение*. Включените в тази глава две таблици визуализират видовете двусъставни словосъчетания в двата Пролога и съотношението между дву- и трисъставните словосъ-

четания. В Приложението са поместени иконографски примери на сцени с мъчения, които онагледяват някои от изтезанията, споменати в житията от Обикновения и от Стишния пролог.

Установява се, че общият брой лексеми за назоваване на средства за мъчение в Обикновения и в Стишния пролог е 139 (с 2291 словоупотреби), като в Обикновения пролог се откриват 96 лексеми (с 806 словоупотреби), а в Стишния – 113 (с 1485 словоупотреби). Общата семантична площ в двата Пролога образуват 70 лексеми, като ядрото на изследваното семантично поле се формира от 32 лексеми, които представляват 40% от общия брой употреби, а в периферията на семантичното поле са 107 езикови единици с 60% от общия брой употреби.

Обобщените резултати от направените наблюдения, които авторката прави, са потвърждение за лексикалното богатство на старобългарския книжовен език и представляват ценен принос към българската историческа лексикология.